

BUDÚCNOŠŤ SPOLOČNEJ POĽNOHOSPODÁR- SKEJ POLITIKY EÚ PO ROKU 2020

GABRIELA MATEČNÁ, PODPRESEDNÍČKA VLÁDY, MINISTERKA PÔDOHOSPO-
DÁRSTVA A ROZVOJA VIDIEKA SR

Slovenské poľnohospodárstvo dnes

- Vysoké **negatívne saldo** zahraničného obchodu (1,4 mld. Eur ročne)
- Vysoká miera **dovozu** zahraničných potravín (s pridanou hodnotou)
- Vysoký **vývoz** zvierat a plodín (bez pridanej hodnoty)
- Rôznorodosť **výšky** priamych platieb členských krajín EÚ
- Relatívne nízka miera **štátnej pomoci** oproti iným krajinám EÚ
- Chýbajúci **spracovateľský priemysel**
- Malá **diverzifikácia** druhu plodín
- Slabé postavenie poľnohospodárov v **dodávateľsko-odberateľskom** reťazci
- Dlhohrvajúce negatívne vplyvy spôsobené nielen **klimatickými javmi**, ale aj náhlymi výkyvmi na poľnohospodárskych trhoch
- Zvyšujúci sa **vek** farmárov
- **Nekalé obchodné praktiky**
- Existencia **veľkých** poľnohospodárskych podnikov (veľkosťou 3. miesto v EÚ)
- **Historické problémy** - kolektivizácia, uhorské pozemkové právo (rozdrobenosť vlastníkov pozemkov, neznámi vlastníci a pod.)

Naša vízia agrosektora

- Zabezpečiť **kvalitné a zdravé** potraviny
- Rozvíjať **konkurencieschopnosť** poľnohospodárstva
- Podporovať **lokálnu** výrobu a **potravínarský sektor**
- Zabezpečiť **udržateľný** rozvoj vidieka
- Zvýšiť ochranu **prírodných zdrojov**

Návrh legislatívy SPP 2021-2027

- **Ciele:**
  - podporovať poľnohospodárov a vidiecke spoločnosti a zabezpečiť udržateľný rozvoj poľnohospodárstva EÚ
  - zabezpečiť inteligentný, udržateľný a konkurencieschopný poľnohospodársky sektor
- **Zníženie rozpočtu** na poľnohospodárstvo EÚ o približne 5% na 365 mld. eur
- **Dvojpilierová štruktúra zostane zachovaná**, priame platby naďalej budú dôležitým prvkom SPP, členský štát vypracuje Národný strategický plán (pre I. aj II. pilier)
- Členské štáty budú mať možnosť previesť až **15%** zo svojich pridelených prostriedkov na SPP medzi **priamymi platbami** a **programom rozvojom vidieka** a naopak
- Predpokladá sa, že **40%** celkového rozpočtu SPP prispeje k opatreniam v oblasti **globálnej zmeny klímy**.
- Členské krajiny EÚ budú musieť vyčleniť aspoň **2%** pridelených priamych platieb na pomoc **mladým poľnohospodárom**
- **Konvergencia:**
  - Pozastavenie vonkajšej konvergencie do roku 2022
  - Navýšenie o 50% z rozdielu medzi úrovňou 90% priemeru EÚ a súčasnou výškou
  - Slovensko dosiahne **84% v roku 2027** (dnes 78%)
- **Stropovanie:**
  - priame platby poľnohospodárom budú degresívne znižované od **60.000 EUR**
  - zastropovanie vo výške **100.000 EUR** na jednu farmu
  - premietnutie **osobných nákladov**

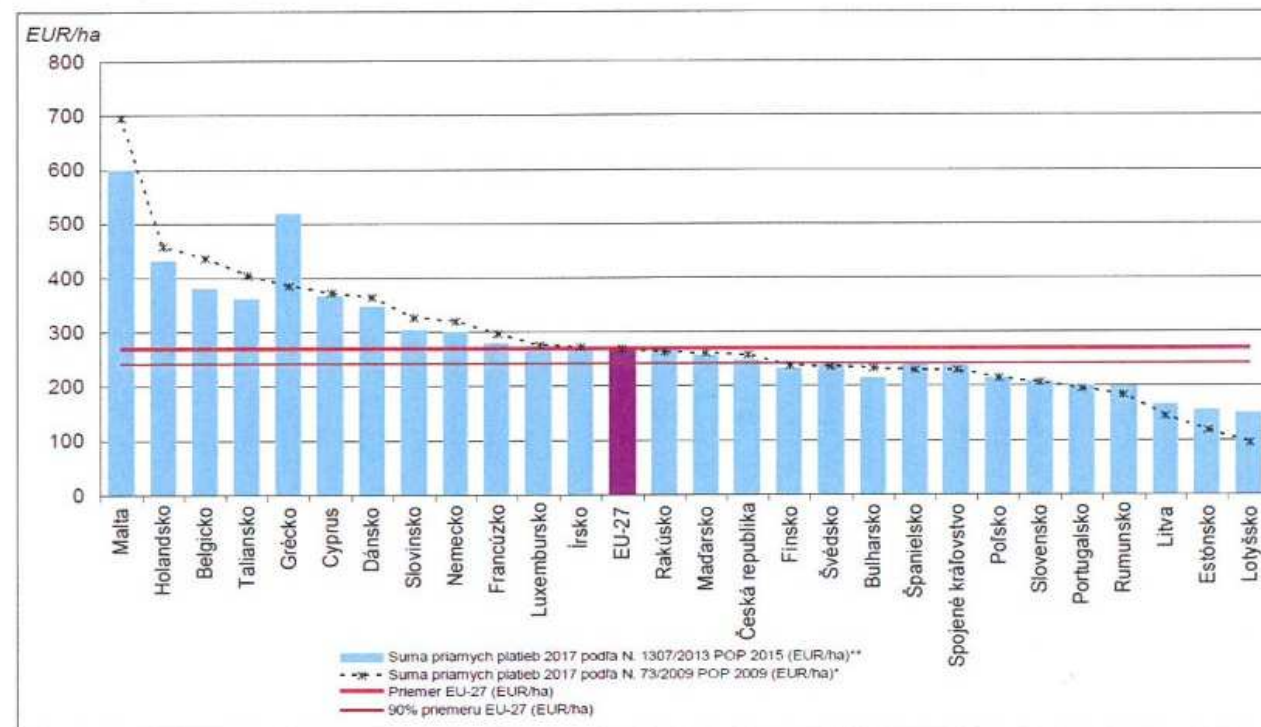
Pozícia Slovenska

- Návrh legislatívy v predloženej podobe **nesplňa naše očakávania**
- Nedostatočné tempo **vonkajšej konvergencie platieb** - ani v nasledujúcom programovacom období nedosiahneme plnú konvergenciu (ten 84% v roku 2027)
- **Degresivita** priamych platieb od 60 tisíc eur a **stropovanie** vo výške 100 tisíc eur na farmu sú pre Slovensko **nevýhodné**
- Návrh stropovania **nezohtadáňuje štruktúru poľnohospodárskeho sektora** v EÚ
- Od poľnohospodárov sa očakáva **viac povinností za menej peňazí**
- Navrhovaná úroveň alokácie na viazanú podporu (10 % + 2 %) považujeme za príliš nízku
- **Nedostatočné zjednodušenie a subsidiarita**, ktoré avizovala Komisia vo svojom oznámení v októbri 2017

PRIAME PLATBY: Čo navrhujeme?

- **Urýchlená konvergencia** priamych platieb - predpoklad efektívnej a spravodlivej politiky, aj v kontexte naplňovania „princípu rovnosti“
- Súčasná úroveň priamych platieb v rámci EÚ **znevýhodňuje** všetky ČS s výškou priamych platieb na hektár pod úrovňou priemeru EÚ;
- Súčasný mechanizmus konvergencie je **málo ambiciózný**

Graf: Porovnanie priemerných jednotkových sadzieb priamych platieb na hektár v EÚ-27 - na základe VFR 2007-2013 a na základe VFR 2014-2020

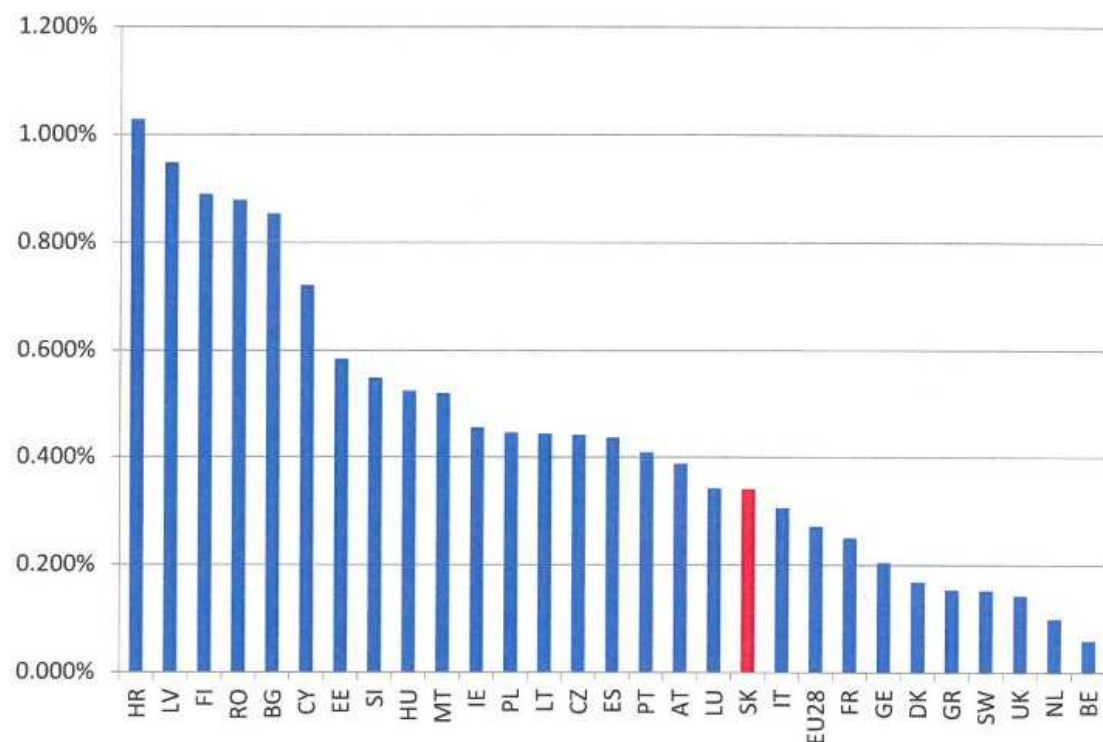

- Zníženie rozdielu medzi súčasnou úrovňou a 90 % priemeru EÚ o polovicu nie je **postačujúce**, je potrebné dosiahnuť **rovnakú úroveň** priamych platieb pre všetky ČS
- **Transparentné poskytovanie štátnej pomoci** členských štátov EÚ (výkonnejšie ekonomiky môžu podporiť farmárov niekoľko násobne viac)
- Zvýšenie úrovne alokácie na **viazanú podporu**
- Vytvorenie poľnohospodárskej **rezervy z iných zdrojov** (napríklad z financií nevyužitých na trhové opatrenia)

Positívna vyrovnaná priamych platieb

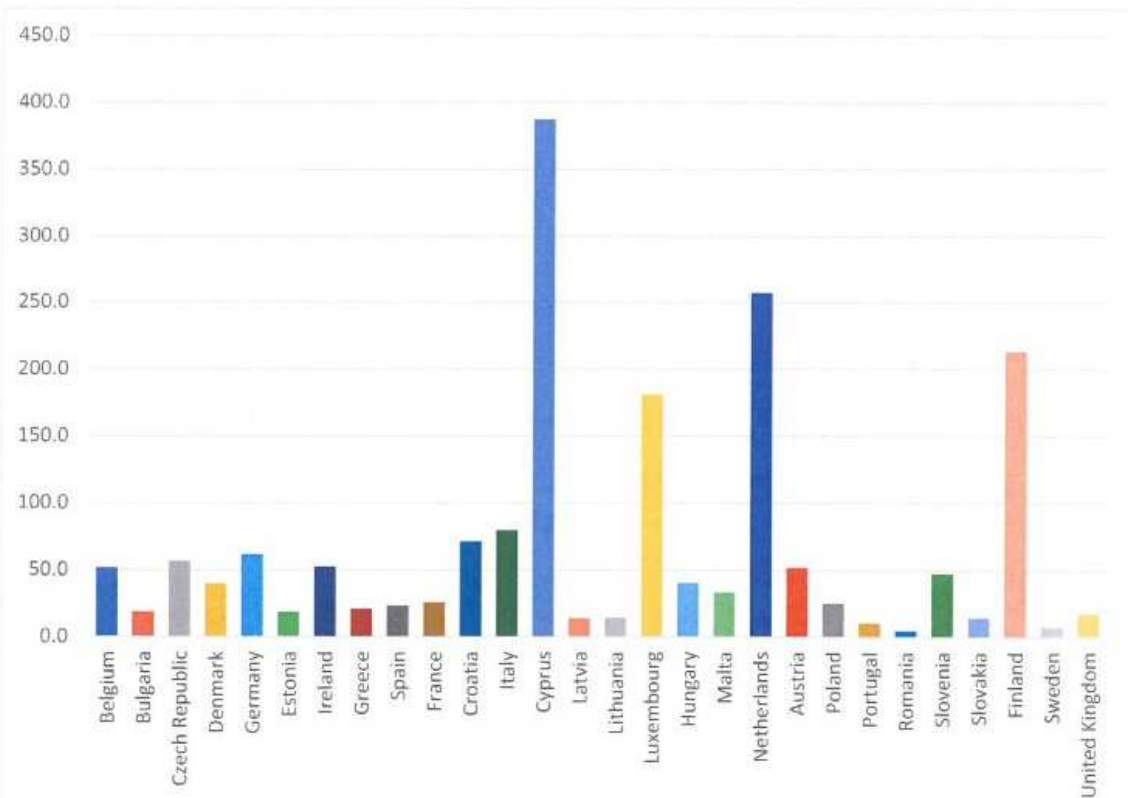
- podpora **lokálnej produkcie**
- zvýšenie spotreby **čerstvých potravín**
- znižovanie **environmentálnych záťaží** v rámci únie (rastúcou spotrebou lokálnych potravín sa znižuje emisná stopa EÚ ako celku)
- posilnenie **vnútorného trhu** a celkovej **konkurencieschopnosti** únie
- zatraktívnenie sektora pre **mladých ľudí**, rozvoju vidieckych oblastí a **zamestnanosti** v regiónoch

Výdavky na poľnohospodárstvo v EÚ

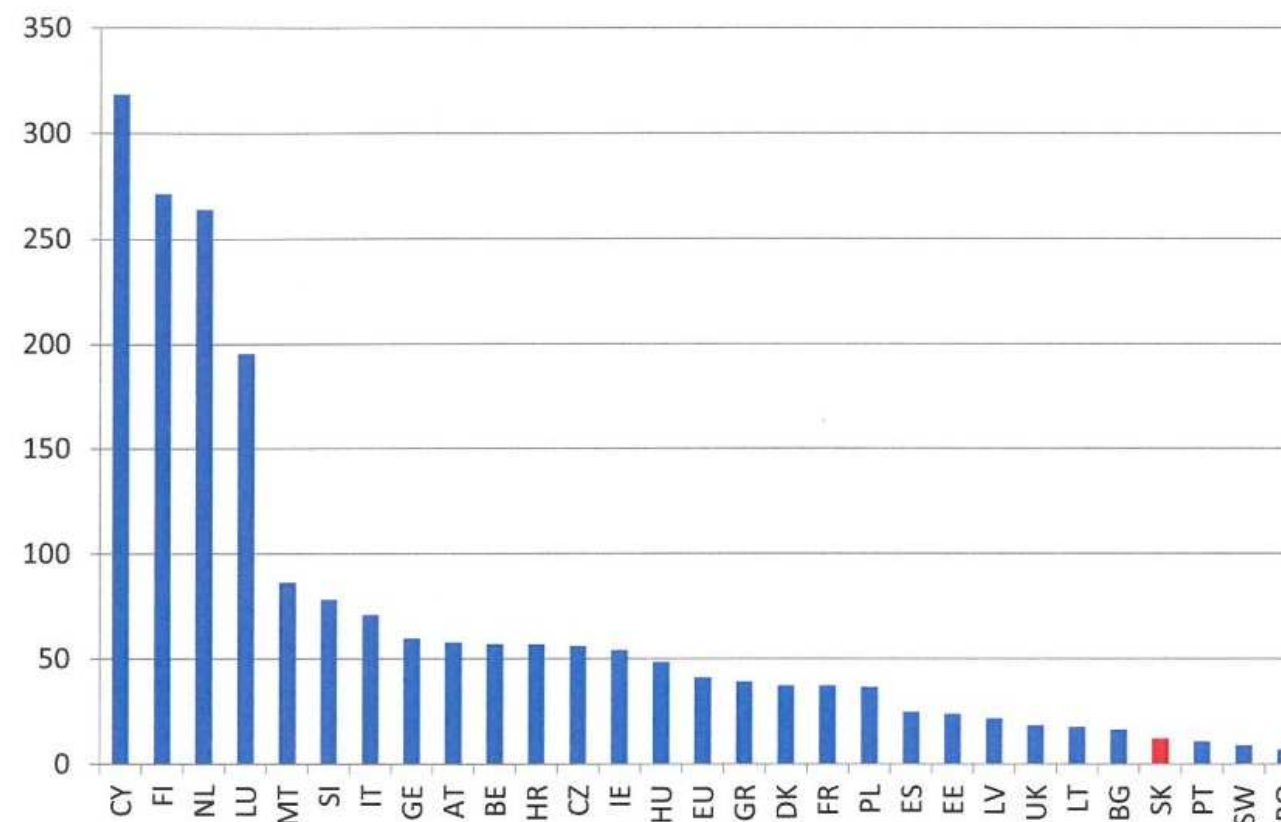

Výdavky na poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov (v mil. EUR a % HDP, 5-ročný priemer)

Štátna pomoc v EÚ (eur/ha)

Celkové výdavky na poľnohospodárstvo v EÚ

Podpora v € na hektár poľnohospodársky využívanej pôdy v EÚ-28 (2012-2016)

STROPOVANIE: Dopady pre Slovensko

- Slovensko patrí medzi krajiny, pre ktoré priame platby predstavujú **významnú zložku príjmov** farmárov
- Dominancia **veľkých fariem**, ktoré budú ovplyvnené stropovaním priamych platieb
- Štruktúra fariem - výsledkom **historického** vývoja, hlavne pôsobením socialistického **plánovania**, **rozdrobenosťou** vlastníctva pôdy, pôsobením SPP v predchádzajúcich programovacích obdobiach
- Je potrebné zabezpečiť **rovnocenný prístup** k priamym platbám pre všetky typy fariem v EÚ

	Bez osobných nákladov		S osobnými nákladmi	
	Zastropované	Nezastropované	Zastropované	Nezastropované
Počet subjektov	1004		377	
Dotácie	355 mil.	55,3 mil.	104,1 mil.	305,6 mil.
Podiel rastlinnej výroby	66%	60%	82%	60%
Produkcia v EUR na ha	832	732	622	954
Zamestnanosť na 100 ha	2,20	2,45	1,03	2,71
Zisk na ha	42,4	99	72	46
Zastropovaná suma	177 mil.		30 mil.	

Dopady stropovania priamych platieb (SAPS a GREENING) na úrovni 60 000 EUR na farmu s a bez osobných nákladov, 2016

STROPOVANIE: Čo navrhujeme?

- Rozhodnutie o zavedení stropovania a parametre takéhoto opatrenia by sa mali stanoviť **na národnej úrovni**
- Zohľadnenie **národných špecifik** poľnohospodárskych sektorov (napr. národné odlišnosti v štruktúre fariem, štruktúre dodávateľov a odberateľov ako aj štruktúre ponukových vertikál)
- Vhodné zohľadnenie **osobných nákladov** pri stropovaní dokáže efektívnejšie oddeliť aktívne farmy (na základe produkcie a zamestnanosti) od menej aktívnych fariem
- Dobré nastaviť parametre stropovania, aby sa dosiahli ciele poľnohospodárskej politiky, sa dá **len na úrovni členských štátov**, vzhľadom k veľkej heterogenite poľnohospodárskych sektorov v EÚ.
- Vhodne nastaviť definíciu „**skutočného poľnohospodára**“ a jeho prepojenia s minimálnymi činnosťami vykonávanými na plochách
- V prípade opatrení spojených s limitovaním platieb v závislosti od veľkosti fariem by rozhodnutie o ich zavedení malo byť ponechané na **členské štáty**

Záver

- Návrh legislatívy SPP 2021-2027 **nedostatočne reflektuje požiadavky Slovenska**
- Požadujeme: urýchlenú vonkajšiu **konvergenciu**, dobrovoľné **stropovanie** a zvýšenie úrovne alokácie na **viazanú podporu**
- **Znižovanie rozdielov** medzi členskými krajinami v oblasti podpory z SPP bude mať vplyv na **posilnenie vnútorného trhu** a celkovú **konkurencieschopnosť Únie**

Gabriela Matečná, podpredsedníčka vlády, ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR